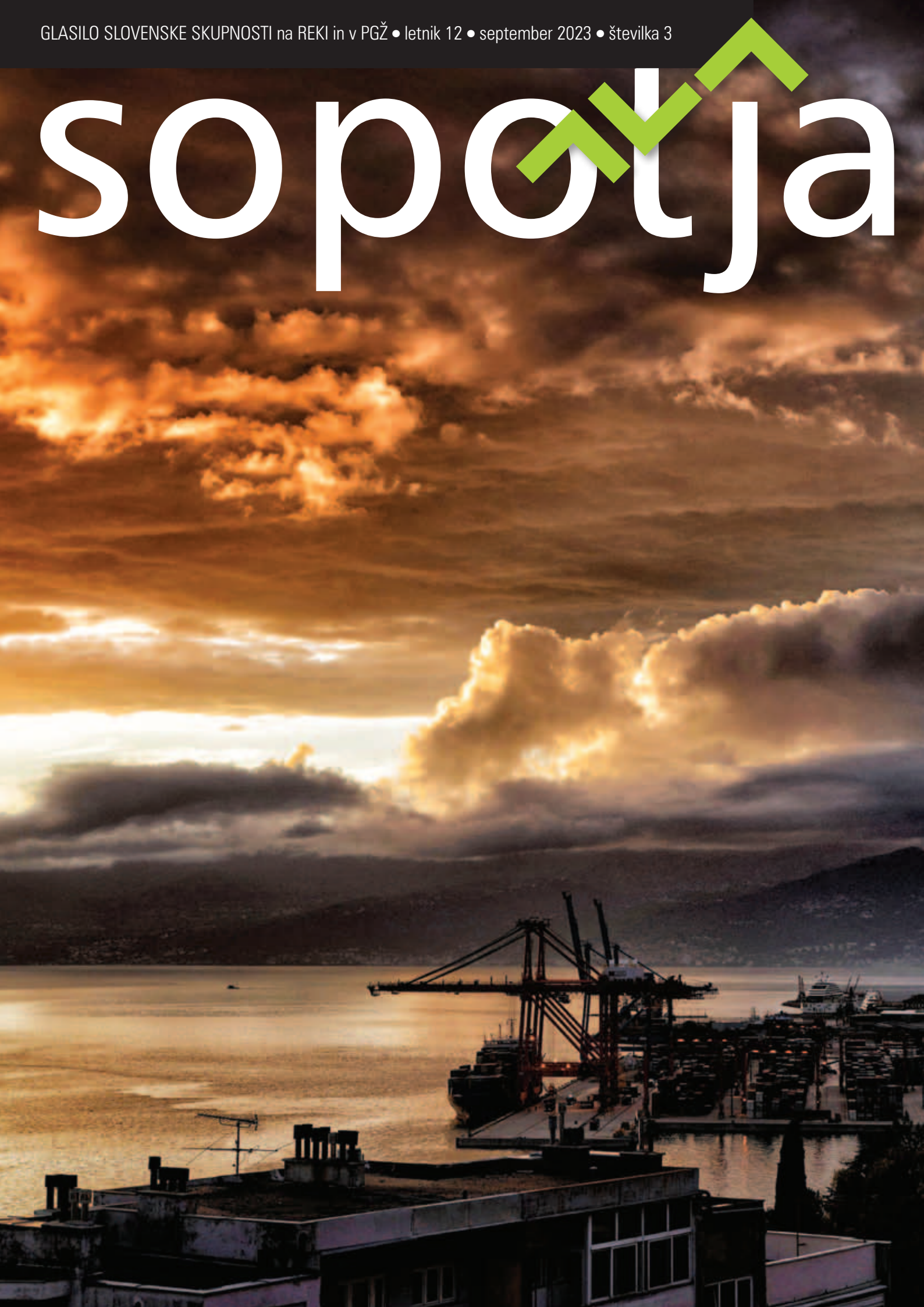

sopotja

Sopotja
glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
september 2023, številka 3, letnik 12
ISSN 1848-4360
Reka, september 2023

Uredništvo:
Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelj:
Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:
Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Istog Žorž
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:
Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu
Primorsko-goranska županija
Mesto Reka
Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
zveza@slovenci.hr
za: Barbara Riman

iz vsebine

Uvodnik	3	Slovenski dom KPD Bazovica tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977 slovenskidom@bazovica.hr uradne ure: torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in četrtek: 10.00–12.00
Iz Zveze slovenskih društev na Hrvaškem	5	
Iz društva	8	
Iz pouka DPS	17	Veleposlaništvo RS v RH Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Iz svetov	19	Veleposlanik: Gašper Dovžan tel.: +385 1 63 11 000 faks: +385 1 46 80 387 el. pošta: vzg@gov.si spletna stran: zagreb.veleposlanistvo.si
Literarni kotiček	20	
Si-T	21	
Pogled z onkraj Snežnika	22	
Srečanja	23	Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen kontakt z dežurnim diplomatom: tel.: +385 98 462 666
Foto kotiček	24	

Letošnje poletje so zaznamovale katastrofalne naravne razmere v Sloveniji. V solidarnostne akcije za pomoč se je vključila tudi Zveza slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) in v ta namen odpovedala letno srečanje. Novo sezono krovna organizacija začenja okrepljena z novimi, mladimi močmi in iskanjem sredstev v okviru čezmejnih in drugih projektov, pogloblja stike in se povezuje z različnimi organizacijami v Sloveniji, tudi na področju gospodarstva, kmetijstva in športa, kar vse spremljamo v prvi rubriki, v kateri je pomembna tudi novica o tretji uspešni poletni šoli za mlade na Platku, omenja pa tudi sodelovanje na Vse-slovenskem srečanju v državnem zboru (DZ) in na omizju v okviru prireditve Dobrodošli doma. Rubrika Iz društva prinaša novice o udeležbi likovne skupine na likovnih kolonijah in drugih dogodkih ter zanimivi razstavi v KPD Bazovica, vpetosti v kulturno življenje manjšinskih društev na Reki, zaključnem večeru ob izteku sezone in bogatem programu prireditve za najmlajše, Poletje v Bazovici, z najštevilčnejšo udeležbo doslej. Spremlja tudi dejavnost folklorne skupine (FS) – nastopila je na prireditvi Dobrodošli doma ter festi-valih Porto Etno na Reki in S pesmijo in plesom po Hercegovem – ter izlete planincev. Udeleženci dopolnil-nega pouka slovenskega jezika in kulture (DPS) na Reki opisujejo izlet v Maribor in okolico, organiziran ob koncu šolskega leta, učiteljica DPS v društvih v Umagu in Lokvah pa izlet v Savinjsko dolino, izpeljan skupaj s skupino DPS iz Buzeta. Rubrika Iz svetov predstavlja sestavo slovenskih manjšinskih svetov v Primorsko-goranski županiji (PGŽ) v novem mandatu po letošnjih volitvah, Literarni kotiček znova izpolnjuje Marija Šenk, rubrika Si-T pa predstavlja novo vodstvo Sveta za narodne manjšine Republike Hrvaške (RH) in pro-gram etnološke delavnice v Palčavi šiši. Dragica Jaksetič se v svoji kolumni ozre na nedavno divjanje narave v Sloveniji in nespametne pozidave v prostoru, rubrika Srečanja pa predstavlja Danielo Marković, predsedni-co najmlajšega slovenskega kulturnega društva (SKD) na Hrvaškem, SKD Prešeren v Lokvah.

Vse, ki pišete pesmi ali prozo, pa znova vabimo, da del svojega ustvarjanja predstavite tudi v Sopotjih – va-šega sodelovanja bomo zelo veseli. ■ Uredništvo

Odpovedano srečanje v Golubinjaku 2023, sredstva namenjena za pomoč Sloveniji

Po najhujši ujmi doslej, ki je prizadela Slovenijo, se je v solidarnostne akcije vključila tudi ZSDH. Pobudo o organizirani pomoči prizadetim in odpravi posledic velikanske škode v Sloveniji je 10. avgusta dal predsednik KPD Slo-venski dom iz Zagreba Darko Šonc. Predlagal je, da se v ta namen odpove letno srečanje vseh društev na Hrvaškem, napovedano 9. septembra v Goz-dnem parku Golubinjak pri Delnicah. Na izredni skupščini ZSDH, sklicani v dopisni obliki od 12. do 18. avgusta, so s predlogom enoglasno soglašala vsa društva, sprejet je bil še predlog predsednika KPD Snežnik iz Lovrana Vasje Simoniča, da bi za pomoč namenili tudi znesek (10 evrov), ki bi ga udeleženci sicer plačali kot kotizacijo za srečanje. ZSDH bo za sredstva, donirana v solidarnostni akciji za pomoč Sloveniji pri odpravi posledic poplav, odprla poseben račun, podatki pa bodo objavljeni na spletni strani ZSDH in društev. ■ Povzeto po zapisniku ZSDH

foto: rtvslo/Arso/Boris Nose

Zahvala Nevenke Hrobat

Prejeli smo zahvalo Nevenke Hrobat iz Roča:
"Iskreno in najlepše se zahvaljujem KPD Bazovica in vsem, ki so mi posredovali informativno pomoč in izrazili moralno pod-poro ob smrti pokojnega soproga, dolgoletnega člana društva ter veterana in državljana RS Maria Hrobata (1944–2023). Od srca hvala tudi za vso pomoč, ki je je bil v zadnjih letih, v času njegovih velikih zdravstvenih težav in invalidnosti, deležen s strani prostovoljcev KPD Bazovica in drugih rojakov, izkazano s številnimi dopisi in v osebnih pogovorih ali srečanjih, hvala tudi za prejemanje glasila Sopotja, ki ga je vsa leta redno in z veseljem spremljal. Prosim, če zahvalo prenesete tudi osebju Veleposlaništva RS v RH ter na ZPIZ RS za hiter in prijazen odziv glede urejanja statusa in pokojninskih pravic. Vsem želim uspešno delo. S hvaležnimi pozdravi, Nevenka Hrobat."

Kadrovska okrepitev: ZSDH zaposlila koordinatrico projektov

V prizadevanju za zagotovitev različnih oblik sofinanciranja tudi na čezmejni in mednarodni ravni so v ZSDH aprila letos razpisali natečaj za delovno mesto koordiniranja projektov in nova kadrovska moč je postala dr. Martina Cvetković. Njena naloga je tako med drugim spremljanje za ZSDH zanimivih razpisov za pridobivanje sredstev iz različnih virov ter usklajevanje dejavnosti pri pripravi prijav in upravljanje odobrenih projektov, prevzela pa je tudi urejanje mesečnega biltena ZSDH.

Dr. Martina Cvetković je po končanem študiju na Fakulteti za pomorstvo Univerze na Reki izobraževanje nadaljevala na interdisciplinarnem doktorskem študijskem programu Varstvo okolja ter tako na Fakulteti za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani junija 2016 uspešno zagovarjala disertacijo (Razvoj metode obdelave balastnih vod na morskih plovilih s ciljem zaščite morskih ekosistemov pred vnosom tujerodnih vrst) in pridobila naziv doktorice znanosti. Odlične študijske uspehe je nadgradila z različnimi izkušnjami: od pisanja znanstvenih člankov, nagrajenih inovacij za raziskovano področje in vodenja lastnega podjetja do sodelovanja pri upravljanju različnih mednarodnih projektov, od študentskih let pa ima za seboj tudi več let občasnega dela v novinarstvu, kar ji bo v pomoč pri novih delovnih izzivih v

Dr. Martina Cvetković, foto: Marjana Mirković

SZDH. Dodati velja, da je kot potomka slovenskega rodu več let skupaj s starši aktivno sodelovala v KPD Bazovica in pe- la v zboru, od leta 1995 pa piše tudi pe- smi, vrsto teh je uglasbila in tudi posnela.

Marjana Mirković

18. maj, Državni zbor (DZ) RS, Ljubljana

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, 5. redna seja

Komisija DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po sve- tu je tokrat imela na dnevnem redu seznanitev s predlo- gom sprememb proračuna RS za leto 2023 in problematiko pridobitve slovenskega državljanstva. Glede slednje so sode- lujoči na seji, ki je potekala tudi virtualno, opozorili na nekat- era neprimerna merila za pridobivanje državljanstva, med drugim predvsem na zahtevano petletno aktivno sodelovanje v društvih. Da bi veljalo razmisliti o morebitni spremembi določil, je ob tej priložnosti poudarila tudi državna sekretarka na Ura- du za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) Vesna Humar. Postopek za pridobitev državljanstva sicer vodi Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ) RS, ključno pri tem pa je mnenje, ki ga za prosilce poda USZS. Z zelo zanimivim prispevkom in celovi- tim pogledom na to problematiko je del gradiva za sejo prispe- vala odvetnica in sodna tolmačka iz Argentine Mariana Poznič, sodelujoči pa so prejeli na vpogled tudi pregled postopka za pridobitev državljanstva v nekaterih drugih državah (Avstrija, Hrvaška, Irska, Italija in Madžarska).

Državna sekretarka na MNZ Tina Heferle je med drugim predsta- vila statistiko zadnjih let in povedala, da od leta 2018 do leta 2022 narašča število prošelj in oseb, sprejetih v državljanstvo RS iz nacionalnih razlogov, medtem ko se število zavrnjenih vlog giblje med 50 in 80 na leto. Leta 2018 so tako prejeli 192 prošelj, lani pa 332 – v zadnjih petih letih je bilo skupno prejetih 1266 prošelj in od tega neugodno rešenih 305. Omenila je tudi potrebo po boljšem informiranju o postopku za pridobitev drža- vljanstva RS, Vesna Humar pa je soglašala in ob tem menila, da bi veljalo dosedanje gradivo posodobiti in digitalizirati ter najti način za širši dostop in pripraviti preglednejša navodila.

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je spre- jela sklep, da priporoča Vladi RS proučitev ustreznosti staro- stne omejitve (zdaj je omejitev 36 let) za prigrasitev državljanstva RS, zaradi kompleksne problematike pa bodo temu področju

nasploh v prihodnje namenili več pozor- nosti.

Seje se je udeležila tudi predsednica ZSDH Barbara Riman in med drugim poudarila pomen državljanstva RS tudi za rojake na Hrvaškem, opozorila na razloge, ki marsikomu ne omogočajo izpolnitve ome- njenega spornega določila o petletnem sodelovanju v društvu, in tudi ona izra- zila mnenje, da bi veljalo vrniti možnost pridobitve državljanstva do četrtega ko- lena. Kot pozitiven primer pa je pohvalila Upravno enoto Ilirska Bistrica za odprt in prijazen ter strokovno podkovan odziv tamkajšnjih zaposlenih, ki pogosto ure- jajo zadeve številnih rojakov z Reke in širšega območja. Več: www.dz-rs.si

Marjana Mirković

Vesna Humar, foto: www.dz-rs.si

19. maj, Slovenski dom KPD Bazovica/ZOOM

Redna skupščina ZSDH

Skupščina je potekala na sedežu ZSDH, kjer so se je poleg vodstva, predsedujoče Barbare Riman in name- stnice Jasmine Dlačić, udeležili delegati devetih društev (Sandra Gruđenić in Vi- tomir Vitaz iz KPD Bazovica; Darko Šonc, Silvester Kmetič, Agata Klinar Medaković in Marjan Dirnbek iz KPD Slovenski dom iz Zagreba; Danica Avbelj in Klaudija Ana Velimirović iz SKD Istra iz Pulja; Bo- ris Grželj in Denija Pavletić iz SKD Lipa iz Buzeta; Darja Jusup iz SKD Lipa iz Za- dra; Miriam Pran iz SKD Oljka iz Poreča; Daniela Marković iz SKD Prešeren iz Lo- kev; Cveto Šušmelj, Irena Novak in Vera Hrga iz SKD Triglav iz Splita ter Boris Hr- vatin in Vasja Simonić iz SKPD Snežnik iz Lovrana). Virtualno so se vključili de- legati iz Društva Slovencev v Labinu (Sil- va Šutar Vujičić), KD Slovenski dom Karlovec (Marina Delač-Tepšić in Tihana Tepšić), SKD Ajda iz Umaga (Danica Boj- ković in Vesna Šereš), SKD Lipa iz Du- brovnika (Tanja Baletić), SKD Nagelj iz Varaždina (Martina Lesjak) in SKD Stan- ko Vraz (Polonca in Vladimir Margeta).

Na seji so sprejeli poročilo Nadzornega odbora o materialno-finančnem poslova- nju in vsebinsko poročilo o delu ZSDH v letu 2022 ter finančni in delovni načrt za letos. Ta dokumenta sta bila predstavlje- na in sprejeta že na skupščini, ki je v do- pisni obliki potekala od 30. decembra lani do 19. januarja letos.

15. junij, Mestni muzej, Zagreb

Dan državnosti RS, sprejem

V Mestnem muzeju v Zagrebu je Ve- leposlaništvo RS v RH v sodelova- nju s tamkajšnjim KPD Slovenski dom in SLO CRO Poslovnim klubom organiziralo sprejem v počastitev dneva državnosti, ki ga RS praznuje 25. junija. Na slovesnosti je glasbeni del programa izpolnil sekstet slovenskega Policijskega orkestra, druž- enje pa je bilo znova priložnost za naveza- vo različnih stikov. Dogodka so se udeležili tudi predsednici ZSDH in KPD Bazovica Barbara Riman in Jasmina Dlačić ter tudi nekateri drugi vodilni člani slovenskih društev na Hrvaškem. Več: Facebook stran veleposlaništva RS v RH.

Barbara Riman je na kratko predstavila najpomembnejše lan- ske dosežke ZSDH in društev ter med drugim poudarila, da je bil na predlog USZS letos oblikovan Sklad za podporo učenja slovenskega jezika in kulture po modelu C na Hrvaškem, na podoben način, razmišljajo na USZS, pa da bi morda v priho- dnje potekalo tudi financiranje DPS.

ZSDH je ob koncu leta 2022 prejela izredna finančna sredstva za nakup učnega materiala oziroma učbenikov in delovnih zvezkov za vse oblike učenja slovenskega jezika in kulture na Hrvaškem za šolsko leto 2023/24. Ob tem je predsednik KPD Slovenski dom iz Zagreba Darko Šonc povedal, da so aktivno sodelovali pri uvedbi slovenskega jezika in kulture po modelu C na gimnaziji Lucijana Vranjanina v Zagrebu.

Med predstavljenimi lokacijami za letno srečanje društev so se delegati med Platkom, Šijanskim gozdom pri Pulju in Golubi- njakom znova odločili za slednjega. Glede na velikansko škodo, ki so jo v Sloveniji poleti povzročila neurja in poplave, pa je pričakovati, da se bodo društva letos odrekla druženju in sred- stva namenila kot pomoč za odpravo teh posledic. Na pobudo Darka Šonca je namreč v času od 12. do 18. avgusta sklicana izredna seja za razpravo o omenjenem predlogu.

Povzeto po zapisniku ZSDH

Saša Kernjak Zubović, Barbara Riman in Jasmina Dlačić, foto: Martina Cvetković

Priložnost za nove stike, Facebook stran veleposlaništva

16.–17. junij, Ravne na Koroškem

45. srečanje slovenskih športnikov iz sosednjih držav

Zveza športnih društev (ZŠD) Ravne na Koroškem in Občina Ravne na Koroškem sta po prvem srečanju leta 1977 že četrto gostili slovenske športnike iz sosednjih držav na dogodka, ki poteka pod okriljem Olimpijskega komiteja Slovenije (OKS) – Združenja športnih zvez (ZŠZ). Različna tekmovanja so potekala na več prizoriščih, skupno pa je sodelovalo približno 230 mladih.

Srečanja so se udeležili predstavniki številnih športnih organizacij, člani komisije za zamejski šport pri OKS ZŠZ ter predstavniki slovenske zveze športnikov iz Avstrije, Zveze slovenskih športnih društev iz Italije, Zveze športnih društev na Madžarskem in v imenu ZSDH tudi skupina mladih iz SKD Gorski kotar ter domača ekipa, ZŠD Ravne na Koroškem. Navzoče je s svojim obiskom posebej razveselil in počastil tudi Miroslav Cerar, eden najuspešnejših slovenskih športnikov vseh časov.

V okviru dogodka se je prav tako sešla komisija za zamejski šport, v novi sestavi v imenu ZSDH sodeluje tajnica Saša Ker-

Dober odziv v imenu ZSDH, foto: www.zsdravne.si

njak Zubović, član pa je med drugimi tudi vodja sektorja za Slovence v sosednjih državah na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) Rudi Merljak.

Več: Facebook stran ZSDH, <https://www.olympic.si/oks-zsz> | Marjana Mirković

29. junij, DZ RS, Ljubljana

Dobrodošli doma 2023 (29. junij–2. julij)

Navzoče nagovoril tudi Matej Arčon, foto: www.dz-rs.si

Prireditve Dobrodošli doma je začelo XIX. Vseslovensko srečanje v DZ RS, ki je letos potekalo z naslovom Slovenec Slovincu – naša mreža je naše bogastvo: izzivi in priložnosti gospodarskega povezovanja za ohranitev in krepitev slovenske identitete med Slovenci po svetu. Zbrane so uvodoma pozdravili podpredsednik DZ Danijel Krivec, minister, pristojen za odnose s slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah in Slovence po svetu, Matej Arčon in predsednica Komisije DZ RS za isto področje Suzana Lep Šimenko. Osrednja pozornost srečanja je bila namenjena pomenu gospodarskega in znanstvenega povezovanja med RS in slovensko skupnostjo po svetu, kot ključnega dejavnika za ohranitev in krepitev slovenske identitete med Slovenci po svetu.

Uvodoma so spregovorili znanstvenica in profesorica Marija Strojnik (Utrinki o znanosti in gospodarstvu s treh svetov), predstavnik koordinacijskega odbora Zamejske gospodarske koordinacije Felix Wieser (Gospodarsko sodelovanje z RS in obmejnimi regijami, kjer živi avtohtona slovenska narodna skupnost) in projektni vodja Slovenske poslovne globalne povezave Štefan Bogdan Barenboim Šalej (Slovenec Slovincu partner:

gospodarska poslovna diaspora – del slovenskega gospodarskega prostora). V drugem delu so srečanje sooblikovali in o tematični razpravi udeleženci, s prispevkom z naslovom Mesto in vloga ZSDH pri ohranjanju gospodarskih vezi Slovencev na obeh straneh meje je sodelovala tudi dr. Martina Cvetković.

Obiskovalci so si v prostorih DZ lahko ogledali tudi razstavo ob 70-letnici delovanja Združenja Slovenska izseljenska matica, dogodek pa je spremljal tudi izbran kulturni program. Več: www.dz-rs.si | Marjana Mirković

V okviru programa tudi zanimiva razstava, foto: www.dz-rs.si

Katoliški inštitut, Ljubljana

Slovenska narodna identiteta v pedagoškem procesu, okrogla miza

30. junija je Slovenska konferenca organizacije Svetovni slovenski kongres (SSK) kot spremljevalni program dogodka Dobrodošli doma priredila strokovni posvet, namenjen obdobju po osamosvojitvi, z naslovom Slovenska narodna identiteta. V tem okviru so potekale tudi tri okrogle mize: Slovenski jezik kot temelj slovenske identitete, Vpliv medijskega in kulturnega ustvarjanja na oblikovanje narodne identitete ter Slovenska narodna identiteta v pedagoškem procesu. Na slednji je v imenu Inštituta za narodnostna vprašanja (INV), Enota Reka sodelovala tudi njena vodja dr. Barbara Riman in ob tej priložnosti predstavila izkušnje, ki jih ima tudi kot večletna predsednica ZSDH: na kratko je predstavila položaj slovenščine na Hrvaškem in opozorila na težave pri poučevanju, poudarila pomen jezika za ohranitev in krepitev identitete, navzoče sicer predvsem med starejšo generacijo. Izpostavila je tudi

entuziazem društev in sodelujočega učiteljskega kadra, vključenega tudi v obšolske dejavnosti, prav tako zelo pomembne za krepitev slovenske skupnosti, omenila dobro obiskane poletne programe za najmlajše v društvih na Reki, v Pulju in Lokvah ter številčen odziv DPS v društvu Gorski kotar. Ozrla se je tudi na nekatere uspešne projekte ZSDH za mlade, kot so na primer literarni natečaji, spoznavanje slovenske književnosti med najmlajšimi in udeležba v projektu Mreža Alpe Jadran (M. A. J.) v sodelovanju s Slovensko gospodarsko zvezo (SGZ) iz Celovca

Zanimivo srečanje je moderiral Matjaž Merljak z Radia Ognjišče, sodelovali so še mag. Marija Perne z Višje šole za gospodarske poklice Št. Peter iz Šentjakoba v Rožu z avstrijske Koroške, dr. Igor Giacomini z Deželnega šolskega urada Furlanije - Julijske krajine iz Italije in dr. Silvo Šinkovec z Inštituta Franca Pedička in Društva katoliških pedagogov Slovenije. Celoten posnetek s poznejšim pogovorom z občinstvom je na vpogled na spletni strani <https://www.youtube.com/watch?v=enOwnQaV5zE>. | Marjana Mirković

Identiteta zanimiva tema, foto: www.slokongres.com

3.–9. julij, Platak

Poletna šola slovenskega jezika

ZSDH je že 3. leto zapored uspešno organizirala Poletno šolo (PŠ) slovenskega jezika za osnovnošolce, potomce slovenskih korenin na Hrvaškem. Gre za edino poletno šolo slovenščine na Hrvaškem in odziv je bil tudi letos dober, na željo otrok in staršev pa je bil program tokrat podaljšan na teden dni.

PŠ je potekala na Planku nad Reko, prijave so zbirala slovenska društva na Hrvaškem, udeležilo pa se je petnajst osnovnošolcev iz različnih krajev: Pulja, Buzeta, Lokev, Zagreba ter Reke in okolice. Otroci so bili nameščeni v Malem domu Platak, v neokrnjeni naravi, in bili brez sodobne tehnologije. Vsak dan so imeli dve uri slovenščine, poučevala jih je učiteljica slovenskega jezika in kulture Špela Brumec, ki sicer uči slovenščino na desetih osnovnih šolah v Varaždinski županiji in je bila z njimi 24 ur na dan, kar je letošnja novost. Slovenščina je bila tako stalno navzoča in vključena v vse dejavnosti, od športnih dejavnosti in poha-

ustvarjalnih delavnic in tematskih večerih. Na programu so imeli tudi enodnevni izlet v Fužine in plavanje v bazenu v Delnicah, pri medsebojnem druženju pa so nastala tudi številna nova prijateljstva.

Dogodki, kot je PŠ, so vsekakor tudi možnost za pridobitev novih mladih članov, to pa je tudi ena izmed prednostnih nalog krovne organizacije. Za finančno podporo pri izvedbi tega projekta je ZSDH zato zelo hvaležna USZS in hrvaškemu ministru za znanost in izobraževanje. | Povzeto po poročilu ZSDH

Tudi letos z lepimi spomini s Plataka, arhiv ZSDH

5. julij, DZ RS, Ljubljana

Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Odbor DZ RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je podprl spremembo Zakona o kmetijstvu, s katero se ureja pravna podlaga za financiranje izvajanja letnih programov aktivnosti kmetijskih, razvojnih in izobraževalnih organizacij Slovencev v zamejstvu, ki se nanašajo na kmetijstvo. V tem okviru bo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano financiralo strokovna svetovanja in usposabljanja, posvete, ekskurzije, čezmejna srečanja kmetov in druge aktivnosti, na tem področju povezane s sodelovanjem s Slovenijo.

Seje sta se udeležila tudi projektna koordinatorka ZSDH dr. Martina Cvetković in predsednik Kmetijske izobraževalne skupnosti (KIS) Gorski kotar Zoran Ožbolt. Predstavnica ZSDH je med drugim spomnila na zgodovinsko, kulturno in zemljepisno povezanost obmejnih območij med državama ter poudarila velik pomen podpore RS tudi na tem področju. Omenila je tudi izgradnjo Vzorčne turistično-izobraževalne kmetije (VTIK) v Prezidu, pomemben dosežek, ki nastaja v sodelovanju USZS in pristojnega slovenskega ministrstva s KIS in SKD Gorski kotar, društvom, ki je dejavno tudi v okviru ZSDH. Izrazila je upanje, da bo VTIK postal pomemben partner v čezmejnih in mednarodnih projektih ZSDH na omenjenih področjih v prihodnje, in prepričanje, da bodo predlagane zakonske spremembe pozitivno vplivale na sektor kmetijstva in prispevale k trajnostnemu razvoju nasploh. Več: www.dz-rs.si

Predsednik pristojne komisije Državnega sveta Branko Tomažič, predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem Andrea Kovacz, Zoran Ožbolt, predsednik Kmetijske gozdarske zbornice (KGZ) Slovenije Roman Žvegljč, predsednik Kmečke zveze, ki deluje v tržaški, goriški in videmski pokrajini, Franc Fabec, dr. Martina Cvetković in direktor Razvojne agencije Slovenska krajina na Madžarskem Tamas Kovacs. Foto: Facebook stran KGZ

15.–19. maj, Puntamika/Knežja palača, Zadar

Likovna kolonija Jože Arzenšek 2023 Galiča

Uspešno nadaljevanje kolonije, arhiv SKD Lipa, Zadar

V organizaciji SKD Lipa iz Zadra, ki ga vsa leta zelo prizadevno vodi Darja Jusup, je letos uspešno potekala 16. likovna kolonija, ki je eden izmed najpomembnejših projektov tega društva. Umetniška vodja je Marija Ivoš, srečanje pa so poimenovali po enem od ustanoviteljev, dolgoletnem dejavnem članu in ljubiteljskem slikarju, spomladi preminulem rojaku Jožetu Arzenšku.

Letos se je zbralo štirinajst udeležencev, članov različnih likovnih skupin iz raznih krajev, od bližnjega mesteca Sv. Filip i Jakov, Vira, Reke in Zadra pa vse do Slovenije – Mosta na Soči, Maribora, Novega mesta in Cerknice ter tudi Tuzle iz BiH. Nameščeni v lepem okolju predela Puntamika so teden dni ustvarjali svoja dela in v skladu z naslovom letošnje kolonije, Sanjamo z barvami, na svoja platna prenašali svoje barvite poglede na zadrske vedute in osebna doživlja. Ob koncu druženja, 19. maja, so tudi tokrat priredili razstavo in jo za teden dni postavili na ogled v razstavni dvorani Knežje palače ter jo posvetili Jožetu Arzenšku, ki je pomembno obeležil dejavnost društva na tem področju.

Likovne kolonije v Zadru so se tudi letos udeležile članice likovne skupine KPD Bazovica z Reke, tokrat Mirjana Katalinić, Željka Podobnik in Štefi Sila Zih. ■ Marjana Mirković

Poletna dejavnost likovne skupine KPD Bazovica

Likovna skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Tihana Karlović, je bila dejavna tudi v poletnem času. Njene članice (Suzana Lunder, Željka Podobnik in Štefi Sila Zih) so sodelovale na 10. likovni koloniji v Brunarici Tršće v organizaciji SKD Gorski kotar pod mentorstvom Silvine Lautar (18.–20. junija, več: www.kjuc.si), Željka Podobnik na 16. likovni koloniji narodnih manjšin pri županijski podružnici Madžarske demokratične skupnosti na Reki (20.–22. junija), Vojka Smajla, Suzana Lunder in Štefi Sila Zih pa so se vključile v delavnico lesoreza (28. julija), ki je v okviru letošnje Goranske kiparske delavnice (GKD) potekala v Lokvah – na prireditvi, na kateri sicer likovna skupina KPD Bazovica sodeluje že štiri leta. ■ Marjana Mirković

Udeleženci kolonije v Tršču na razstavi v knjižnici v Starem trgu pri Ložu, foto: www.kjuc.si/Branko Lautar

23. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Vladimir Provči, razstava

Vladimir Provči, arhiv KPD Bazovica

KPD Bazovica ima že vrsto let navezane dobre stike tudi z manjšinskimi organizacijami na Reki ter v svojih prostorih pogosto gosti razstave in literarne večere s predstavitvijo različnih kultur.

V okviru tega sodelovanja je bila odprta tudi likovna razstava, katere avtor je Vladimir Provči, dolgoletni predsednik društva KD Rušnjak, ki združuje Rusine in Ukrajince v PGŽ. Dogodek je bil organiziran v sklopu Tedna kulture Rusinov in Ukrajincev PGŽ, na ogled pa so bile slike z motivi cvetja, krajine in narave nasploh. Vladimir Provči, dejaven tudi na literarnem področju, je ob tej priložnosti predstavil tudi del tega svojega ustvarjanja.

■ Sandra Grudenčić

3. junij, Exportdrvo, Reka

Porto Etno, festival svetovne glasbe in kulinarike

V sakoletna večdnevna večkulturna prireditve, ki je v zadnjih letih povečala obseg sodelujočih in prerasla v festival svetovne glasbe in kulinarike, Porto Etno, je v program tudi tokrat vključila manjšinske organizacije in različne posameznike z vseh koncev sveta, ki živijo na Reki ali PGŽ. Nekoliko okrnjeno in v okviru zgolj folklornih nastopov in gastronomije so tako sodelovali županijska podružnica kulturnega društva (KD) Rušnjak, ki povezuje Rusine in Ukrajince, zatem reško Društvo narodov BiH, Italijanska skupnost Reke in Opatije, Hrvaško-turško društvo z Reke, reški podbor srbskega KD Prosvjeta, makedonsko KD Ilinden, reška podružnica češke besede, Demokratična skupnost Madža-

rov PGŽ, Bošnjaška narodna skupnost, reško društvo mladih Romov Romska prihodnost, Albanska skupnost PGŽ ter predstavnice iz Trinidada in Tobaga iz Malega Lošinja ter Madaga-

Prireditev zanimiva predvsem za manjšinske organizacije, foto: Marjana Mirković

FS KPD Bazovica v novih nošah, foto: Marjana Mirković

15. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Skrivnosti kuharskih pravljič, likovna razstava

Liljana Čargonja s *kuharico*, foto: Marjana Mirković

Likovna skupina KPD Bazovica je postavila zanimivi razstavi svojih članic, svetilke in grafične liste.

Svetilke so bile narejene po navdihu na ustvarjanje znamenitega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika. Del njegovega izjemnega opusa so članice lahko spoznale na izletu v Ljubljani, v Plečnikov hiši in pri ogledu nekaterih njegovih arhitekturnih dosežkov. Na predlog vodje likovne skupine Tihane Karlovič so namreč tudi te svetilke, podobno kot v veliki meri Plečnikova cerkev v Črni vasi, nastale iz odvrženih oziroma recikliranih materialov. Svetilke so v svoji funkciji tudi delujoče, avtorice pa so pri njihovi izdelavi pokazale bogato domišljijo in veliko metro iznajdljivosti. Škoda, da razstave ni spremljal katalog, pogled v diskretno osvetljen razstaveni prostor je bil prav čaroben. Svetilke so ustvarile članice Liljana Čargonja, Renata Jerkov, Zdenke Kallan Verbanac, Mirjana Katalinič, Suzana Lunder, Lidija Tuškan - Mohar in Vojka Smajla.

skarja in Kanade z Reke. Svojo stojnico so imeli tudi dijaki Prve reške hrvaške gimnazije, ki so s prodajo sokov zbirali donacije za društvo Rijeka 21, namenjeno osebam z Downovim sindromom.

KPD Bazovica je na zadnji, tretji dan festivala lepo predstavila FS društva, ki jo vodi Nataša Grlica, z nastopom novega, primorskega plesa in v novih nošah ter ob glasbeni spremljavi v živo. Sicer pa so nekatere članice KPD Bazovica sodelovale tudi v drugih točkah, kot so denimo nastop črnogorske ali italijanske manjšinske organizacije, kar priča o dobrih medsebojnih stikih in prepletanju vezi v narodnostno pisani sestavi Reke.

Marjana Mirković

Razstavljena so bila tudi likovna dela, grafike v tehniki mokulito, ki je alternativna oblika klasične grafične tehnike litografije na les in prihaja iz Japonske. Za matrico so članice uporabile deščice iz jesenovega lesa, razstavljene grafike pa so kot ilustracija bogatile priložene recepte v slovenščini za različne jedi in skupaj z njimi tvorile *kuharico* Skrivnosti kuharskih pravljič. Gre za lep in zanimiv umetniški izdelek, drobno knjižico odtisnjenih grafik, skupno le deset izvodov, prelistati pa jo je bilo mogoče le z obvezno uporabo priloženih rokavic. Pod mentorstvom Tihane Karlovič so liste ustvarile Slavica Afrić, Lilijana Čargonja, Renata Jerkov, Zdenka Kallan Verbanac, Mirjana Katalinič, Suzana Lunder, Ksenija Mrkela, Marija Rosič, Vojka Smajla in Lidija Tuškan - Mohar, besedilo receptov pa je pregledala Sandra Grudenič. Marjana Mirković

Domiselni izdelki, foto: Marjana Mirković

17. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Zaključek kulturne sezone

KPD Bazovica je tudi to sezono zaključilo s kulturnim programom in dobro obiskanim družabnim večerom v vrtu. Predsednica društva Jasmina Dlačić je pozdravila navzoče in se jim zahvalila za sodelovanje ter zaželela prijetno druženje. Na odru so se na svojem prvem nastopu uspešno predstavili člani najmlajše, harmonikarske skupine KPD Bazovica, ki deluje pod vodstvom maestra Bartola Buljana: bratca Andro in Borna Banković, Gordana Špoljarić, tudi pevka v MePZ društva, ter Ivor Vodopivec in Gordan Dlačić. Za dobro razpoloženje so znova posebej poskrbeli člani glasbene skupine društva Mimo ritma, solistka Zdenka Kallan Verbanac, umetniški vodja skupine Ivan Harej - Harry na kitari, mladi kitarist Luka Verbanac in

Teo Brusić na klaviaturah. V nadaljevanju večera je sledil še glasbeni nastop Duška Jeličića Duleta in skupine Bonaca.

Dogodek ob zaključku sezone pa je bil tudi priložnost za ogled zanimive razstave likovne skupine, odprte do konca junija.

Marjana Mirković

Vodja in člani nove glasbene skupine društva, foto: Marjana Mirković

20. junij, Slovenski dom KPD Bazovica

Redna letna skupščina

Dnevni red redne letne skupščine KPD Bazovica je vključeval predstavitev delovanja skupin društva v minulem letu, pregled finančnega poročila za leto 2022 ter načrt letošnjih dejavnosti in njihovo finančno ovrednotenje. Skupščino je vodila predsednica Jasmina Dlačić.

Vodje skupin so povzeli pestro in obsežno lansko delovanje, uresničeno po predvidenih načrtih, kot so poudarili, na kratko pa predstavili tudi programe za leto: vodja MePZ Zvonimir Stipetić za zbor, Darko Mohar za planinsko skupino, Nataša Grlica za folklorno skupino, Vitomir Vitaz namesto Milana Grlice za dramsko skupino ter Jasmina Dlačić namesto odsotnih Tihane Karlovič, Ivana Hareja - Harryja in Bartola Buljana za likovno in glasbeno skupino ter tečaj harmonike.

Navzoči aktivni člani, teh je skupno za beleženih 147, so sprejeli poročilo o finančnem poslovanju, v nadaljevanju tudi vsebinski in finančni načrt za leto. V društvu poleg omenjenih skupin potekajo tudi drugi programi, omenjeni na skupščini: za mlade in najmlajše, knjižnica ter dopolnilni pouk slovenskega jezika in kulture (DPS), društvo pa bo tudi v prihodnje izdajalo mesečni napove-

dnik Bazovica Info ter v sozaložništvu s svetoma slovenske narodne manjšine Mesta Reka in PGŽ tromesečnik Sopotja. Med pomembnejšimi dogodki do konca leta velja omeniti v novembru načrtovano prireditev v počastitev petnajstletnice obnovljenega delovanja folklorne skupine. Na skupščini so med drugim predstavili tudi stroške, ki zadevajo vzdrževanje poslopja in vrta Slovenskega doma ter predvidene investicije.

Povzeto po zapisniku KPD Bazovica

V finančnem načrtu tudi vzdrževanje lepega poslopja, foto: Saša Kernjak Zubović

1. julij, Dobrodošli doma 2023, Vipava

FS KPD Bazovica tudi letos na letnem srečanju rojakov

Zadovoljni z nastopom, arhiv KPD Bazovica

FS KPD Bazovice se je tudi letos odzvala vabilu na sodelovanje na tradicionalnem srečanju, prazniku Slovencev iz domovine, sosednjih držav Slovenije in sveta, tokrat 1. julija v Vipavi.

Srečanje se je sicer z različnimi dogodki začelo v Ljubljani že 29. junija, z Vseslovenskim srečanjem v DZ, se nadaljevalo z razstavami, koncertom itd. ter se zaključilo 2. julija v Ljubljani s Taborom Slovencev po svetu.

Osrednja prireditev je bila 1. julija v Lanthierijevem dvorcu v Vipavi. Program se je odvijal na različnih prizoriščih, bile so razstave fotografij in umetniških slik, prav tako so bili izvedeni nastopi solistov, zborov, folklornih skupin. Gosti in udeleženci so si imeli tudi možnost ogledati Vipavsko dolino in samo slikovito mesto, okušati dobrote, predstavljene tudi na stojnicah, in pravzaprav uživati v lepotah tega kraja.

Osrednja prireditev se je začela ob 18. uri v Lanthierijevem dvorcu in v našem nastopu se nas je zavrtilo šest parov, ki smo

se predstavili s primorskim spletom, in to v novih, prelepih nošah, spremljali pa so nas znova odlični glasbeniki na harmoniki, klarinetu in bugariji. Občinstvo nas je nagradilo z močnim aplavzom, bili smo res dobra in uigrana folklorna skupina. Na prireditvi so se poleg nas predstavili še ŽePZ SKD Ajda iz Umaga, otroška FS slovenskega društva Triglav iz Banjaluke, MePZ Encijan SKD Istra iz Pulja, violinistka Inés Voglar - Belgique in flavtistka MollyBarth iz ZDA ter Darinka Tejera (vokal, kitara, flavta) in Maia Korošec (bas, kontrabas) ter dijaki RAST 52 (Roja abiturientov slovenskega srednješolskega tečaja) iz Argentine. V družabnem večeru ob glasbi in plesu so se na odru zvrstili še Daniela Hočever in skupina Tambores iz Venezuele s plesom in bobni, mislim, da jih je bilo kar deset, ki so z nastopom in dobro slovensko glasbo popolnoma začarali vse navzoče ... Mi smo se žal morali posloviti, a vendarle smo obnovili stike ter se z rojaki in prijatelji dogovorili za nova druženja. Veselo smo se vrnili na Reko, zadovoljni z nastopom in pripravljeni za dolge poletne počitnice.

Naš nastop je dostopen za ogled na naslovu <https://youtu.be/Svig1tEhOUo>.

■ Slavica Vuković Bačić

3.–21. julij, Slovenski dom KPD Bazovica

Poletje v Bazovici, delavnice za najmlajše

Zelo priljubljena prireditev počitniških dni, Poletje v Bazovici, ki poteka prve tri tedne julija, postaja iz leta v leto vse bolj zanimiva za čedalje večje število otrok. Po besedah tajnice društva Sandre Grušenič, ki je pomagala zasnovati program, je bil letošnji obisk največji doslej, v treh tednih se je namreč zvr-

stilo skupno več kot petdeset otrok v starosti od 6 do 12 let. Vsaka skupina je na delavnici sodelovala teden dni, od ponedeljka do petka, ko so nastopili na odru in pokazali, kaj so se naučili.

Letos prvič so se dogodka udeležili tudi učenci slovenskega jezika in kulture, ki ta pouk obiskujejo na reški OŠ Pečine in OŠ Dr. Andrija Mohorovičič v Matuljih, pri čemer Sandra Grušenič izraža zadovoljstvo, da so se tudi otroci, ki so bili prvič v stiku s slovenščino, lepo naučili za nastop na sklepni prireditvi. Letos jih je za no uspešno pripravljala učiteljica slovenščine na matuljski OŠ Lidija Mugoša Ivica, ki je staršem in drugim obiskovalcem predstavila vse enotedenske dejavnosti. V programu delavnic so zno-

Veselo in razigrano tudi na prireditvi, arhiv KPD Bazovica

va sodelovali učiteljica slovenščine na reški gimnaziji na Sušaku Simona Mahovič, s spoznavanjem slovenske literature najmlajšim, medtem ko sta knjižničarki Ana in Tamara iz knjižnice Maksa Samsa iz Ilirske Bistrice otrokom predstavili dela Svetlane Makarovič in zaigrali igrice Pod medvedovim dežnikom, otroci pa so sodelovali tudi pri kvizu Ujemi svoje znanje ter na ustvarjalnih uricah izdelovali različne izdelke in risali z ogljem. K sodelovanju so v društvu znova povabili tudi Kulturno ustvarjalno društvo Galerija C.C.U. (Creative Creatures United) iz Ljubljane in gledališče Bičikleta iz Cola, vodja likovne skupine v KPD Bazovica Tihana Karlovič je vodila likovno delavnico, medtem ko sta profesorja kemije in biologije Leo Šamanič in Roberta Padavič tudi letos pripravila več zanimivih poskusov s tega področja in najmlajšim približala tudi del živalskega sveta. Pri izvedbi so znova sodelovale tudi vzgojiteljice Dijaškega doma Kvarner, na pomoč pa so tudi tokrat priskočili prostovoljci mladinske skupine društva.

Najmlajše zanimive vsebine v društvu čakajo tudi v drugi polovici leta, z načrtovano prireditvijo Jesen v Bazovici. ■ Marjana Mirković

21. avgust, Hercegnovi, Črna gora

S pesmijo in plesom po Hercegnovem, festival folklore

Naša FS se je z veseljem odzvala vabilu organizatorjev (Staro mestno jedro Herceg Novi in Turistično društvo Zelenika) in v tednu od 19. do 25. avgusta sodelovala na 19. festivalu S pesmijo in plesom po Hercegnovem.

Bili smo med šestimi prijavljenimi skupinami, kot je med drugim zapisal organizator, *z vsega sveta, ki ohranjajo folkloro, zborovsko petje, pesem, sodobne plese ... Dobrodošli so vsi, ki svojo dejavnost po ohranitvi tradicije prepoznavno namenja-jo vsem, organizator srečanja pa je tudi tokrat svojo zasnovo prilagodil nastopajočim in poskrbel, da je bil oder znova na isti ravni kot izvajalci in obiskovalci, ter tako približal ene drugim.*

Poleg nas je s Hrvaške nastopila še skupina KUD Kraljica Katarina iz Donjega Lapca, na festivalu pa so sodelovale še skupini (FS Jamu Mare in Ansambel Vermes) iz Romunije ter skupini (Zespol in Orkester Grupa) iz Poljske. Na osrednji prireditvi smo se v slovesni povorki zbrali vsi nastopajoči, bilo nas je okrog sto. Vse skupine so bile v narodnih nošah, spremljali so nas glasbeniki in nosili smo zastavo države, iz katere prihajamo. Do odra smo se v tej Paradi – kot jo je imenoval organizator, naziv pa je bil vseč tudi nam – sprehodili po sprehajališču ob morju, v zadovoljstvo in veselje domačinov in turistov.

Program, zelo zanimiv, se je začel ob pol osmih zvečer in pokazal odlično pripravljenost vseh skupin, skupaj z občinstvom smo tudi sami uživali ob ogledu. Predstavili smo se s spletom primorskih in koroških plesov, seveda ob spremljavi naših

Slovenske plese ponese tudi v Črno goro, arhiv KPD Bazovica

izvrstnih glasbenikov na harmoniki, klarinetu in bugariji. Kot je bilo videti, so bili gledalci in drugi nastopajoči navdušeni nad našim nastopom. Po programu je sledilo skupno druženje, na katerem smo se kar povezali in zavrtili v velikem sklepnem kolu ... nihče ne ve, kje in kdaj se je končalo ... No, naslednjega dne smo bili vsi na zajtrku v hotelu.

Večer pred odhodom iz Hercegnovega smo se vsi, folklorne in druge skupine, medsebojno družili, si izmenjali darila ter prejeli priznanja ali nagrado za udeležbo na nastopu. Tako se je uradni del srečanja zaključil z željo, da se vidimo na Reki. Poudariti še velja, da so bili domačini na voljo za vsakršne možne informacije in so nam pomagali pri organizaciji ogledov raznih znamenitosti v zalivu Boke Kotske. Tako smo obiskali znana in stara mesta, kot so Hercegnovi, Kotor, Budva in Cetinje, bili na Lovčenu in si ogledali Njegošev mavzolej ... Enkratno doživetje!

Potovanje domov je trajalo nekaj ur več zaradi gneče na mejnem prehodu Karasoviči. Domov smo se srečni in zadovoljni vrnili v poznih večernih urah, znova hvaležni vodji naše skupine Nataši Grlici ter za organizacijo potovanja Milanu Grlici in predsednici KPD Bazovica Jasmini Dlačić.

■ Slavica Vuković Bačić

IZ PLANINSKE SKUPINE

22.–28. maj: Dalmacija, dolga in lepa pot

Leto se je hitro obrnilo in spet so planinci PS KPD Bazovica in njihovi prijatelji krenili proti Dalmaciji. Cilj je bil povzpeti se na več vrhov in tudi obiskati marsikatero zgodovinsko ali naravno lepoto notranje Dalmacije.

Planinski cilji so doseženi v celoti – vzpon na Svetega Juro na Perunu s krasnimi razgledi proti Splitu je potekal v lepem, a vročem vremenu. Sočasno se je skupina B sprehodila ob reki Žrnovnici v istoimenskem mestecu. Na Omiški Dinari je pri planinski koči *Luda kuća* planince zajela nevihta s sodro, a na Biokovu sta uspela dva vzpona – na najvišji vrh Sveti Jure, drugi najvišji vrh Hrvaške, in prelep razglednik Vošac. Poleg planinskega dela je bilo še veliko tega lepega – obmorski sprehodi pod borovci od Brel do Baške Vode, obisk starega gusarskega mesta Omiš ali moderne turistične Makarske. Velik vtis so naredili predvsem obiski notranje Dalmacije: izvir reke Cetine in ostanki cerkve svetega Spasa iz 9. stoletja, enako tudi mestece Vrljika z znanim vrliškim vodnjakom, *česmo*, tudi rojstni kraj književnika Milana Begovića, pisca libreta znane ope-

Nad Omišem, foto:
Darko Mohar

Dalmacija polna lepih
prizorov, arhiv KPD
Bazovica

re *Ero s onoga svijeta* Jakova Gotovca. Starinska samouprava na prostoru med rekama Cetina in Žrnovnica, *Poljička Republika*, je trajala mnoga leta, do prihoda Napoleonove vojske v te kraje. V naselju Gata so od prikupne vodičke Hrvatke Čović veliko izvedeli o zgodovini tega območja, *republike*, in si ogledali majhen, a tako lep muzej. Sledila sta sprehod po mestu Imotski na meji z BiH ter ogled bogate zgodovine in marsikatero naravne znamenitosti: izviri reke Vrljike, ponikalnice, ki Imotskemu polju daje življenje, Zelene katedrale in dveh cerkva, posvečenih Materi božji, zelo impresivnih Rdečega in Modrega jezera, prav poseben vtis pa je naredilo arheološko najdišče Criljivica pri Cisti Provo s srednjeveškimi vodnjaki in več kot osemdesetimi bogomilskimi nagrobniki, srednjeveškimi nagrobnimi spomeniki, imenovanimi *stećak*. Organizirana sta bila tudi izlet na Brač ter ogled kamnitega mesteca Pučišća in mirnega naselja Povelja, ob vrnitvi domov pa je sledil še obisk Sinja, Matere božje Sinjske in sinjskih alkarjev!

Veliko zgodovine, veliko lepote, veliko spominov. Druženje in – mogoče tisto najpomembnejše – spoznavanje veliko novih, dobrih ljudi. Pri organizaciji tega potovanja so pomagali predsednica Turističnega društva (TD) Vrljika Dijana Maras, direktorica TD Omiš Petra Bartulović in predsednik PD Imber iz Omiša Zvonimir Kujundžić. Posebej prisrčna je bila članica tega društva Jasminka Lučić, ki je dežurala na trdnjavi Fortica nad Omišem. Iz Žrnovnice je z veliko nasveti pomagal Ivica Lolić - Kaja. Ladjar Josip Pino Jakir je odlično opravil prevoz z ladjo, Lelas Antonio pa je organiziral prevoz na posebej impresivno Biokovo. Posebna zahvala velja Goranu Šošiću, domačinu iz Brel, ki je pomagal pri iskanju namestitve. V vsaki taki zgodbi je spoznavanje novih ljudi najbolj dragoceno.

Po vsakem takem izletu vodja PS reče: "Treba se bo še vrniti v te kraje, saj smo se jih komaj dotaknili!" Potem življenje prinese nove načrte, nove prelepe kraje, nove avanture. No, v Biokovo se bo res treba še večkrat vrniti! **Darko Mohar**

10.–11. junij: 50. srečanje zamejskih planincev

Srečanje zamejskih planincev je letos prevzela Planinska družina Benečije. Dogodek poteka že 50 let in je zelo pomemben za Slovence, ki živijo zunaj meja Slovenije.

Delegacija PS KPD Bazovica je na pot krenila dan pred srečanjem. Po namestitvi v Kobaridu so se napotili proti Drežnici, kjer so domačinoma, vodjema Igralske skupine Drežnica Rini Berginc in Miranu Skubinu, izročili priznanja ob dvajsetletnici delovanja PS in 75-letnici KPD Bazovica. Poleg tega sta prejela tudi izvod knjige *Dotakniti nebo* – K zvezdam Darka Moharja. Obenem so spregovorili še o prihodnjem sodelovanju, sledilo naj bi jeseni, z gostovanjem njihove gledališke skupine na Reki s komedijo Pridi gola na večerjo.

V nedeljo se je delegacija napotila v Benečijo na Sveti Lenart. Na srečanju so bila navzoča zamejska društva iz Koroške, Benečije, Gorice, Trsta in Reke ter tudi eno od ustanoviteljev srečanja, PD Jesenice. Navzoča so bila tudi slovenska društva iz obmejnih krajev: Kobarida, Tolmina, Ajdovščine in še nekatera druga. Planinsko zvezo Slovenije (PZS) so zastopali podpredsednik PZS Roman Ponebšek, nekdanji podpredsednik in sedanjí vodja projektne pisarne Miro Eržen ter predsednik Meddruštvenega odbora

(MDO) PD Posočja Dušan Plesničar in predsednica MDO PD Primorske Marija Kuhar.

S srečanja v Benečiji,
foto: Lidija Tuškan-Mohar

V nagovoru na uradnem delu srečanja je vodja PS KPD Bazovica pozdravil vse navzoče in izročil priznanje o sodelovanju predsednici PD Benečija Luisi Battistig, skupaj s knjigo *Dotakniti nebo* – K zvezdam.

Pogovori so stekli v smeri redne vključitve PS KPD Bazovica v to prireditev in še, da bi se sčasoma vključila tudi v organizacijo srečanja (pri sedanjem tempu je to enkrat na šest let).

S podpredsednikom PZS so bili pogovori namenjeni razstavi 70 let Slovenske planinske poti, ki bo te dni začela gostovati po Sloveniji. PS predlaga, da bi razstavo dopolnili z dvema panojema Hrvaške planinske zveze (*Hrvatski planinarski savez* – HPS) o Hrvaški planinski obhodnici (*Hrvatska planinarska obilaznica* – HPO) in jo v sodelovanju s PD Opatija jeseni odprli na Poklonu na Učki!

Kljub dežju in ploham je druženje minilo v dobrem razpoloženju, pohoda sta bila dobro organizirana. Tudi odziv je bil velik, kot zahvala zelo prizadevnim članom Planinske družine Benečije. **Zapisal: Darko Mohar**

Odhod s Snežnika v
zgodnjih jutranjih
urah, foto: Anže
Štajnrajh

8. julij: Pot prijateljstva Snežnik – Snježnik znova odprta

Dolgo je samevala planinska Pot prijateljstva Snežnik – Snježnik, svečano odprta leta 1975 z zadnjo markacijo na Snježniku, kot obet prijateljstva med planinci Hrvaškega primorja, Istre in Primorske v takrat skupni državi. Po seznamih ustanoviteljev jo je prehodilo več kot dva tisoč planincev, v glavnem še pred osamosvojitvijo, meja med novima državama jo je prekinila in pohod v enem trenutku ni bil več mogoč.

Kdor čaka, dočaka, pravi star pregovor. Hrvaška je vstopila v EU, letos še v šengen. Meje, ki ni skazila odnosov med sosedi, kar naenkrat spet ni več. Svoboden pretok ljudi in idej je spet vzpostavljen. Člani PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in HPD Platak z Reke, ki so zasnovali prvo-

tno pot, so se hitro odzvali in jo obnovili: označili, postavili pečate, pripravili nov opis in kartonček za pečate. Tokrat se jim je pridružila tudi PS KPD Bazovica z Reke, sicer članica PD Snežnik.

Pot so svečano odprli pri Malem domu na Platku, kamor je po približno dvanajstih urah hoje prispelo okrog štirideset planincev iz obeh držav, ki so zgodaj zjutraj krenili s Snežnika in jo tako prvi prehodili. Logistiko so pripravili člani bistriške Reševalne skupine Gorske reševalne službe (GRS) in HPD Platak. Pohodnikom sta čestitala predsedujoča HPD Platak in PD Snežnik Zoran Bistričič in Ana Marija Tomšič, pridružil se jima je Milan Grlica iz PS KPD Bazovica. Navzoče sta nagovorila tudi predsednika planinskih zvez Slovenije in Hrvaške Joža Rovin in Darko Berljak ter zatem še bistriški župan in udeleženec pohoda dr. Gregor Kovačič, pa županja Občine Čavle Ivana Cvitan Polić, direktor Goranskega športnega centra Alen Udovič, tudi v imenu PGŽ, in predsednica MDO PD Primorske Marija Kuhar. To je bila tudi priložnost za zahvalo bivšim predsednikom PD Snežnik: Vojku Čeligoju, Jožetu Maljevcu in Darinki Dekleva, ki je zaslužna tudi za ohranjanje prijateljskih vezi v času, ko je meja ovirala stike med planinci obeh držav.

Pot je odprl član HPD Platak Branko Lenić, ki jo je leta 1975 prehodil med prvimi. Žal se dogodka ni mogel udeležiti Vojko Čeligoj, eden izmed ustanoviteljev poti. V svojem opravičilu – prebrala ga je Ana Marija Tomšič – je med drugim zapisal: "Zelo sem vesel, da se ohranja to, kar smo pred časom skupaj začeli, in da ponovno oživljate pot prijateljstva Snežnik – Snježnik. Koliko srečanj, novih prijateljev in prijetnih čustev je ponudila ta pot. Mnogo tega je še ostalo v srcih planincev na obeh straneh." Program na Platku je vodila Anita Bistričič, obogatila pa sta ga člana glasbene skupine KPD Bazovica Mimo ritma, solistka Zdenka Kalan Verbanac in umetniški vodja Ivan Harej, ob njuni glasbi se je tudi zaplesalo.

Kaj ta dogodek pomeni za hrvaško in slovensko planinstvo, bo pokazala prihodnost. Vsekakor trajno ostajata prijateljstvo in občutek skupnosti, navzoča že skoraj petdeset let. In to je najpomembnejše. **Darko Mohar**

8.–9. julij: S PD Opatija v Julijskih Alpah

Člani PS KPD Bazovica dolgo niso bili v Julijskih Alpah. Priložnost sta ponudila sodelovanje s PD Opatija in skupni izlet na Triglavsko jezero. Z avtobusom do Stare Fužine na Bohinjskem jezeru, potem pa dolga in strma pešpot čez planine Vogar, Pri jezeru, Dedno polje in Ovčarijo. Skoraj osem ur hoje, seveda z več počitki, in velika sreča, ko so končno pred seboj zagledali Dvojno jezero in koč nad njim. Tega dne so za seboj pustili okrog 19 kilometrov in več kot 1.200 metrov nadmorske višine. Naužili so se lepote hribovja okrog Doline sedmerih jezer v zahajajočem soncu in dobre družbe. Seveda je moral počitek biti dovolj zgodaj, saj so se naslednji dan obetali obilica naporne hoje, še dodatni višinski metri in seveda več kot tisoč metrov spusta do doline.

V nedeljo so se razdelili v dve skupini: večja se je napotila proti Prehodavcem pod Kanjavcem, da bi obšla vsa zgornja jezera in se potem po poti Za Kopico vrnila nazaj na Planino pri jezeru in sestopila v dolino. Njihova pot je bila dolga, morali so prečiti

več snežišč, so pa lahko uživali v lepotah visokogorskega sveta. Manjša skupina se je povzpela na Štapce, se spustila na planino Ovčarija in prečila razgiban svet do planine Viševnik. Ob poti so srečali člane cerkvenega pevskega zbora iz Celja, ki so jim na Viševniku pripravili posebno doživetje: skupaj z njimi so lahko prisostvovali nedeljski maši na odprtem, v prelepem hramu, ki ga je ustvaril sam Bog. Doživite druge dimenzije, tiste duhovne, pri gibanju v visokogorskem svetu. V planinskem zavetišču so srečali še predsednika ljubljanskega PD Drago Bregar Gabrijele Jelovška, znanca vodje PS KPD Bazovica, s katerim se srečujeta na občnih zborih PD RTV Ljubljana, s katerim obe društvi sodelujeta. Sledil je vzpon na 1761 metrov visok Pršivec, ki je zaradi osamelosti eden najlepših razglednikov v Julijskih Alpah, s krasnimi razgledi na Bohinjsko jezero in Spodnje Bohinjske gore po eni strani ter proti očaku Triglavu in okoliških gorah po drugi. Na koncu je sledilo več kot 1100 metrov delno zelo težkega spusta v dolino.

Sodelovanje med društvoma bo oktobra nadaljeval izlet na Otlško okno nad Vipavsko dolino, katerega glavni organizator bo PS KPD Bazovica. Seveda je do konca leta v načrtu še nekaj skupnih akcij.

Darko Mohar

Večurna hoja nagrajena s čudovitimi prizori, arhiv KPD Bazovica

Iz domačih nalog

Udeleženci DPS so se tudi ob koncu minulega šolskega leta odpravili na izlet v Slovenijo. Skupine iz društev SKD Ajda iz Umaga, SKD Prešeren iz Lokev in SKD Lipa iz Buzeta, ki jih vodita učiteljici Darja Čubrić in Eva Ciglar, so obiskale Savinjsko dolino. Udeleženci pouka v SKD Istra v Pulju in KPD Bazovica na Reki pa so se 20. maja pod vodstvom učiteljice Vide Srdoč odpravili na Štajersko in obiskali Maribor ter bili na Rogli navdušeni nad Potjo med krošnjami Pohorje. Svoje vtise so strnili v domačih nalogah, ki pri našajo tudi druge vsebine, del teh nelektorirane objavljamo v nadaljevanju:

Izlet v Slovenijo

V soboto smo šli na izlet v Maribor in na Pohorje. Hodili smo dve uri in si s turistično vodičko ogledali Maribor. Potem smo se ustavili v gostilni na kosilo. Jedli smo juho z gobami in govejo, pečeno meso, krompir, riž, zelenjavo, solato in sladico. Hrana je bila odlična.

Po kosilu smo šli na Pot med krošnjami na Rogli in se sprehajali po gozdu na višini 20 metrov. Bilo mi je zelo lepo.

V nedeljo sem bila doma, skuhala kosilo, počivala in zvečer gledala televizijo.

Ines Tarle, udeleženka DPS na Reki od spomladi 2023

Izlet v Slovenijo

V soboto sem šel na izlet v Slovenijo s svojo skupino s pouka slovenščine. Šli smo na Štajersko in obiskali Maribor. Videli smo grad, baziliko, reko Dravo in glavni mestni trg. Potem smo jedli kosilo v Zrečah in se odpravili na Roglo oziroma Pot med krošnjami. Bilo je zelo zanimivo in zabavno. Na Reko smo se vrnili ponoči. **David Glažar**

Izlet v Maribor

Vsako leto mi, ki se učimo slovenščino pri Slovenskem domu Bazovica na Reki, obiščemo neko mesto v Sloveniji. Tokrat je za obisk izbran Maribor. Sicer sem se skozi Maribor peljala na poti v Avstrijo, nisem pa se v njem nikdar zaustavila.

Ko smo malo pomečkani od vožnje izstopili iz avtobusa, nismo vedeli, da stojimo na eni največjih in najstarejših vinskih kleti v Evropi. Samo najstarejši del kleti ima površino od 15.000 m² in več kot 2 kilometra dolge podzemne predore. Zelo prijazna vodička nas je potem popeljala na veliki trg Leona Štuklja, nedvomno enega najpomembnejših slovenskih in jugoslovanskih telovadcev in olimpijske legende. Spustili smo se potem po Židovski ulici do Lenta na obrežje reke Drave do največje turistične znamenitosti Maribora, najstarejše trte na svetu. Od leta 2004 je vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov. Potomka stare mariborske trte raste tudi v parku slovenskega društva Bazovica.

Doživetje renesančnega ozračja Lenta z Vodnim stolpom in pristanom so delno pokvarila gradbena dela na Usnjarski ulici. Stari Maribor pa smo začutili na Glavnem trgu pod stebrom s podobo Ma-

rije. Steber je postavljen kot zahvala za konec kuge u 17. stoletju; tisti, ki je danes na trgu, izhaja iz 18. stoletja in sodi med vrhunska dela slovenskega baroka.

Standardno dobro kosilo smo imeli v restavraciji med Mariborom i Roglo. Naslednji cilj je bila Pot med krošnjami na Rogli oziroma "narava kot jo vidijo ptice". Bala sem se, da je to adrenalinska pot, ampak pravzaprav ni. Četudi je 20 m nad tlemi, je zelo varna. Dolga je 1043 m. Pogled s 37 m visokega stolpa je veličasten, a spust z zgornje ploščadi stolpa po 62-meterskem suhem toboganu poskrbi za dvig adrenalina.

Hvala slovenskem društvu za izlet, ki kliče k ponovitvi. Da se vrnemo v Maribor in si ogledamo tisto, kar nismo utegnili: njegove muzeje, knjigarne, razstave in predvsem spet naravo in Pohorje. **Marija Linić-Bujan**

Pri najstarejši trti, arhiv KPD Bazovica

Vogalni del ene najlepših zgradb na trgu, arhiv KPD Bazovica

Izlet v Maribor

Ob prihodu v Maribor smo se sestali s turistično vodičko, ki nam je takoj začela predstavljati zgodovino Maribora. Lahko rečemo, da je bila to priložnost, da smo se še malo naučili jezika, predvsem pa smo se ozirali naokrog, saj je bil za marsikoga to prvi obisk Maribora. Šli smo mimo cerkva in drugih zgodovinskih znamenitosti, a moramo priznati, da si nismo veliko zapomnili – mogoče zato, ker smo se ves čas šalili in pogovarjali, kar je bil za nas glavni cilj te ekskurzije. Ko smo prispeli do obrežja reke Drave, smo se ustavili pri Stari trti, kjer smo prisluhnili zgodovini te starodavne trte, a se spomnim le tega, da je stara 450 let. Ko tole pišem, vidim, da mariborska turistična organizacija to reklamira kot največjo znamenitost Maribora, s čimer se je težko strinjati glede na čudovit Glavni trg nedaleč od te lokacije in obrežje Drave, ki ponuja lepe sprehode. Vtis je, kot da smo v nekem starem avstrijskem mestu, kar glede na njegovo zgodovino ni prav nič nenavadno. Zdi se, da je premalo vlaganj v vzdrževanje teh stavb, saj je res veliko fasad, ki so videti, kot da so bile nazadnje prenovljene, ko je mestu še vladala nemščina.

Ker nismo imeli veliko časa, smo morali iti naprej. To je pomenilo proti drugemu cilju, to je Rogla in njena Pot med krošnjami. Da pa ne bi šli na ta del poti s praznim želodcem, smo se ustavili v gostišču, kjer imajo zelo dobro domačo hrano. Tu za nekatere padejo prva piva oziroma v našem primeru druga, tretja, za nekatere tudi četrt. Za mizo vsi govorimo v isti glas, tako da se spet počutimo kot srednješolci, ki so jih spustili z verige. Ekipa je dobra, smejimo se in čakamo na odhod, da končno vidimo tisto pot med krošnjami dreves. Prispemo zadnji trenutek, uro pred

Mandl

Celovec ob Vrbskem jezeru se nahaja v Avstriji in je glavno mesto zvezne dežele Koroške. Vrbsko jezero je največje alpsko jezero na Koroškem. V središču Celovca je vodnjak s podobo malega človeka Mandla, ki drži v roki sodček, iz katerega teče voda. Mandl je lik iz legende o nastanku Vrbskega jezera.

Pred nekaj tisoč leti je na območju, ki ga danes zaseda Vrbsko jezero, stalo bogato mesto.

Trgovina z daljnimi deželami je prebivalcem prinesla bogastvo. Denar in udobno življenje sta jim postala najpomembnejša. Niso več verjeli v boga.

Rozata

Rozata ali *rožata*, kot jo imenujejo v Dubrovniku, je tradicionalni dalmatinski puding s karamelnim prelivom. Pogosto ga je kuhala moja tašča, ki je rojena na otoku Braču.

To je preprosta jed. Zanj je potrebno 6 jajc, 6 žlic sladkorja in pol litra mleka.

Najprej treba pripraviti karamel, tako da se ves sladkor postavi v posodo za kuhanje. Sladkor rahlo segrevamo. Ko se stopi in porjavi, vlijemo v to posodo mešanico jajc in mleka. Kuhamo približno pol ure, tako da je posoda potopljena v vrelo vodo. Ta način kuhanja se imenuje banja Marija. Ko je *rozata* kuhana, jo ohladimo in stresemo na krožnik.

■ Ksenija Rendić

zaprtjem, kar je več kot dovolj časa za ogled. Uživamo v razgledih, čeprav je oblačen dan, pred samim vrhom pa nas čaka presenečenje v obliki tobogana, ki se spušča z vrha. Glede na to, da smo otroško razpoloženi, se dvakrat spustimo in vriskamo po toboganu, kolikor nam dopuščajo glasilke. Zdi se nam, da bi lahko bili tukaj ves dan, vendar se moramo vrniti, pred nami je spet dolga vožnja. Ovinki, ki so nas premetavali z ene strani na drugo, mi ne ustrezajo preveč, zato ne morem reči, da se dobro spomnim, kaj se je dogajalo, saj sem bil od slabosti oblit z znojem. Ko smo prispeli na ravno cesto, ki vodi v smeri Ljubljane, se vrnemo k starim navadam, kar pomeni še en postanek za okrepčilo in za marsikoga nekaj sladkega do konca poti. Počutim se, kot da bi se vozili celo večnost, zato od Postojne do Reke čutim upad energije in čas je za prihod domov. Nadaljevanje vožnje do Pulja si sploh ne morem predstavljati, našim kolegom najbrž ni bilo lahko. Če se bodo vsi načrti uresničili, bomo imeli tako močan vozni red tudi naslednje leto, a z dobro ekipo verjamem, da ne bo težav, tako da se že veselim nove poti. ■ Dejan Jakšić

Večer pred veliko nočjo so praznovali, jedli, pili in plesali. Nihče ni hodil v cerkev. Mandl jih je nagovarjal, naj gredo, ampak nihče ni poslušal. Smejali so mu se. Mandl je bil jezen. V dvorano, kjer so se ljudje zabavali, je prinesel sodček. Odstranil je zamašek in voda je pritekla. Nihče ni mogel zapreti sodčka. Voda je tekla in tekla in kmalu prekrila vse mesto. In tako je nastalo Vrbsko jezero. ■ Ksenija Rendić

Vabljava sladica, foto: <https://croatia.hr/>

Volitve 2023: ustanovljeni sveti slovenske narodne manjšine

Po majskih volitvah so potekale ustanovne seje svetov slovenske narodne manjšine (SNM) na ravni županij (Mesto Zagreb, Istrska in Primorsko-goranska županija (PGŽ)), mest (Umag, Pulj, Reka, Čabar) in občin (Matulji in Cestica).

Svet SNM PGŽ je bil ustanovljen 14. junija. Predsednik je znova Vasja Simonič, to je njegov tretji mandat, namestnica je Alenka Stanić, svet pa sestavljajo še Ljudmila Barbalić, Marija Birk, Jasmina Dlačić, Zarja Dlačić, Milan Grlica, Ivan Harej, Ana Hromin, Boris Hrvatin, Zdenka Jelovčan, Bojana Kaligarić, Zdenka Kallan - Verbanac, Damijan Malnar, Zoran Ožbolt, Boris Rejec, Barbara Riman, Kristina Riman, Dragica Rizman, Monika Robotić, Elizabeta Samardžić, Alenka Simčić, Miran Vodopivec, Milena Zubčić in Slavko Žagar. V PGŽ so sicer izvoljeni

Boris Rejec, foto: Marijana Mirković

Svet SNM Mesta Čabar je imel ustanovno sejo 19. junija. Tudi prihodnja štiri leta ga bo vodil dosedanja predsednik Slavko Žagar, namestnica je Vera Malnar, ostali člani pa so še Damijan Malnar, Tina Malnar, Marija Kostelić, Damir Miklič, Zoran Ožbolt, Eni Ožbolt, Vladimir Ožbolt, Karolina Ožbolt Klepac, Simona Ožbolt, Anita Pintar, Kristina Šimić, Milenka Tonchia in Mirjana Žagar. V Čabru ni drugih manjšinskih svetov ali predstavnikov.

Svet SNM Občine Matulji pa je bil ustanovljen 15. junija. Predsednik tudi v tretjem mandatu ostaja Robert Bavčar, namestnica je Alenka Stanić, v svetu, ki sicer nima polne, 15-članske sestave, pa so še Sandra Grudenić, Apolonija Kinkela, Liljana Ružić, Alenka Simčić, Andrea Šlosar, Vladimir Vrh in Milena Zubčić. V Matuljih je to edini manjšinski svet, predstavnika pa ima srbska narodna manjšina.

Tudi nova vodstva v drugih svetih SNM na Hrvaškem večinoma ostajajo v rokah dosedanjih članov: Svet SNM Mesta Zagreb od prve sestave leta 2003, torej zdaj že šesti mandat, vodi Darko Šonc, namestnik je Silvester Kmetić; Svetu SNM Istrske županije znova predseduje Marjan Breclj, namestnica ostaja Marjeta Diminić; Svet SNM Mesta Umag vodi Eva Vrtovec, namestnica je Zora Grbac; Svetu SNM Mesta Pulj predseduje Maja Tatković Diklić, namestnica je Marija Langer; Svet SNM Občine Cestica vodi Lucija Vupora, namestnica je Ana Antolić.

še sveti albanske, bošnjaške, italijanske, romske in srbske narodne manjšine, medtem ko imajo črnogorska, češka, madžarska, makedonska, ruska, slovaška in ukrajinska narodna manjšina svojega predstavnika/-co. Več: www.pgzh.hr.

Svet SNM Mesta Reka se je na ustanovni seji sešel dan pozneje. Tudi v tem mandatu ga bo – že četrtič zapored – vodil Boris Rejec, namestnica je Zdenka Jelovčan, člani pa so večinoma ostali iz prejšnje sestave: Marija Birk, Jasmina Dlačić, Gordan Dlačić, Zarja Dlačić, Milan Grlica, Ivan Harej, Ana Hromin, Andrej Hromin, Zdenka Kallan - Verbanac, Barbara Riman, Dragica Rizman, Zvonimir Stipetić in Miran Vodopivec. Na Reki delujejo še sveti albanske, črnogorske, bošnjaške, italijanske, makedonske, romske in srbske narodne manjšine ter predstavnica madžarske narodne manjšine. Več: www.rijeka.hr.

Člani županijskega sveta, foto: www.pgzh.hr

Predstavniki/-ce SNM so v aktualnem mandatu naslednji: na županijski ravni je predstavnica SNM v Varaždinski županiji Barbara Antolić Vupora, namestnica je Ivana Dolenec; predstavnica SNM v Karlovački županiji je Marina Delač Tepšić, namestnica je Nevenka Silić; predstavnica SNM v Zadarski županiji je Rafaela Štulina, namestnica je Darja Jusup; predstavnica SNM v Šibensko-kninski županiji je Karmen Donđivić, namestnik je David Remec; predstavnik SNM v Splitsko-dalmatinski županiji je Cveto Šušmelj, namestnica je Vera Hrga; predstavnica SNM v Osiješko-baranjski županiji je Polonca Margeta, namestnica je Zdenka Kuzma.

Na mestni ravni pa SNM predstavljajo: v Splitu Nadežda Eterović in namestnica Irena Novak, v Samoborju Goran Gorše in Ivanka Filipan, v Zadru pa Darja Jusup in Irena Vlakić.

■ Marijana Mirković

Člani matuljskega sveta, foto: www.matulji.hr

Lastovka

Še je mrzlo bilo, ko si prišla.
Pod streho v gnezdo si se skrila.
Da si si nekaj shranila, si vedela,
slišala sem, ko si skrinjo odprla.
V njej te je poletno sonce čakalo
in zimo na počitek odgnalo.
Celo poletje si žuželke lovila,
da bi mladičem življenje podarila.
Zdaj, ko znova v daljni kraj potuješ,
jesenske barve mi daruješ.
Vidiva se znova spomladi,
Srečno, lastovka, name ne pozabi.

Ivana Hrobat, DPS SKD Lipa, Buzet

Pesem za Cankarjevo nagrado
ali šaljiva zgoda v treh dejanjih

Marsikdo misli, da je živeti na kmetiji lahko,
ampak ni tako!

Če živiš na kmetiji in imaš živali,
ti je zelo težko iti na počitnice na Bali.

Vsak dan imaš delo, je treba pripraviti hrano,
če imaš krave, moraš kositi in grabiti travo.

Če zjutraj zamujaš nakrmiti kravo, ona tega ne mara,
v sobo k tebi pride in ti z jezikom novo pričesko pričara.

Otrok iz mesta se na kmetiji lahko marsikaj nauči,
na primer tudi to, da krava vijoličaste barve ni.

Na kmetiji živijo tudi pes in mačka lepa,
konj, koze in ta, ki pikne zrno – kokoš slepa.

Najlepše je, če imaš še trto, klet in sosedo,
in z njimi zaigraš par briškol in trešete.

Spijete kozarec ali morda dva
belega vinca rujnega.

In tako smo prišli do zadnjega čina ...
Čakaj malo, kje sta prva dva?
Pri tretjem se oglasita,
zato: čin, čin, čin!

Marinela Rumin in Tomislav Jelenković, DPS SKD Lipa, Buzet

13. julij

Novo vodstvo Sveta za narodne manjšine RH

Tibor Varga, foto: www.nacionalne-manjine.info

Vlada RH je po več mesecih naposled imenovala novega predsednika Sveta za narodne manjšine, to je Tibor Varga iz vrst madžarske narodne manjšine, podpredsednika pa bosta iz vrst srbske in nemške narodne manjšine, Milan Vukelič (vodja Sektorja za izobraževanje v je-

ziku in pisavi narodnih manjšin na Ministrstvu za znanost in izobraževanje) in Vladimir Ham, ki je bil tudi doslej na tem mestu. Za člane, ki so večinoma iz prejšnjih mandatov, so imenovani Darko Šonc (SNM), Ishak Hodžić (bošnjaška narodna manjšina), Zorica Velinovska (makedonska narodna manjšina), Zvonko Kostelnik (rusinska narodna manjšina), Branka Baksa (slovaška narodna manjšina), Zoran Ferber (judovska narodna manjšina), Marija Meleško (ukrajinska narodna manjšina), Bruno Beljak (avstrijska narodna manjšina) in Danilo Ivezić (črnogorska narodna manjšina). Po svoji dolžnosti so člani tudi vsi manjšinski poslanci v saboru.

Tibor Varga je na vodilnem mestu Sveta za narodne manjšine nasledil dolgoletnega predsednika Aleksandra Tolnauerja po njegovi upokojitvi.

Tibor Varga (Batina, 1963) je diplomiral na reški univerzi, fakulteti za hotelirstvo v Opatiji, izkušnje pa nabiral predvsem na področju turizma. Leta 2008 se je kot strokovni svetovalec zaposlil v Strokovni službi Sveta za narodne manjšine, kjer je postal namestnik predstojnika. Od leta 2011 je član Sveta madžarske narodne manjšine Mesta Zagreb, hrvaški parlament pa ga je leta 2020 imenoval v članstvo Komisije za pritožbe na Ministrstvu za notranje zadeve RH. Več: www.vlada.hr

Marjana Mirković

12.–19. avgust, Palčava šiša, Plešče

Etnološko-muzeološka delavnica

Slovensko etnološko društvo (SED) in Etnološka zbirka Palčava šiša sta v sodelovanju z reškim Pomorskim in zgodovinskim muzejem Hrvaškega primorja ter Pokrajinskim muzejem iz Kočevja v sklopu narečnih prireditev in s SKD Gorski kotar ter ob podpori Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu znova uspešno organizirala letošnjo etnološko-muzeološko delavnico.

Tudi tokrat se je zvrstila vrsta zanimivih dogodkov: Marko Smole in Dejan Troha sta spregovorila o novih spoznanjih o ustvarjanju Petra Rutarja in opremi takajšnjih cerkva, po poti njegovih del organizirala tudi izlet v vzhodni del Gorskega kotarja, znani raziskovalec in pisatelj o goranski kulturni in drugi zgodovini Slavko Malnar je predstavil svojo zadnjo knjigo Furmani, obiskovalci so si ogledali dokumentarni film avtorja Rasima Karalića, ki govori o življenju v tem delu Gorskega kotarja in družini Smole kot Varuhih dediščine, Margita Cvijetinović iz reškega muzeja je predstavila razglednice Gorskega kotarja iz muzejske zbir-

ke, Damjan Kovač iz Prezida je postavil likovno razstavo, Marko Cvetko iz Cerknice je vodil delavnico o pripravi smrekovega mazila, družina Kastelic in Palčavi pa o pripravi drobnega peciva. Tudi zaplesalo se je, Janez Ožura iz Osilnice je v plesni delavnici oživil starodavne plese naših starih staršev.

Teden pestrih vsebin, odprtih za vse, se je končal z romarskim pohodom in mašo na Sveti Gori, popoldanskim vodenim sprehodom okrog vasi Plešče in druženjem na lepo urejenem pleškem trgu pred cerkvijo. Sobotnega programa se je v imenu ZSDH udeležila tudi dr. Martina Cvetković.

Povzeto po poročilu Marka Smoleta

Vedno zanimiva predavanja, foto: Marko Smole

Dragica Jaksetič

Pozdravljeni, dragi bralci in bralke!

Nocoj, po dveh tednih vročih dni, izdatno dežuje. Tretji avgust pa je še vedno "živ" v naših mislih in časniki še vedno polni fotografij posledic moči silnih kubičnih metrov deroče vode in plazov, ki so odnesli, zalili ali zasuli številne hiše, predvsem pa polni ukrepov in sklepov vlade ter akcij prostovoljskega zbiranja pomoči.

Zgodb tistih, ki so doživeli moč narave na lastni koži, ne bomo niti tisti, ki smo te zgodbe samo gledali na televiziji, nikoli pozabili. Ni bil film: voda je segala trideset centimetrov pod stropom prostora, v katerem je bila ujeta šestdesetletna ženska. Preživela je tako, da se je šest ur držala cevi centralne kurjave z glavo nad gladino. Žal ni bil protagonist filma niti gasilec, ki je iz zalitega vrtca prenašal otroke, medtem ko mu je reka odnašala dom. Niti družina, ki je predvčerajšnjim na kredit kupila hišo, včeraj v njej preživela en cel dan, danes pa je ni več.

Moj sorodnik živi tako rekoč na bregu reke Sore, ki je v stanovanju uničila vse, kar je stalo na tleh ali je bilo pritrjeno na stene do drugega metra višine. Ko sem drugi dan po povodnji izvela predal v spalnici, sem vanj, v židko blato, vtaknila roko in iz njega, kot v blato zarite ribe, vlekla svitke nogavic. V tuš kabini so našli ribico. Ob prihodu smo začutili, kako zrak čudno zaudarja. Kupi odpadkov so rasli, sosed, kot mravlje v mravljišču, so si organizirali skupno kuhanje kave, dostavo burekov za malico. Zdeli so se mi nekam nenormalno "veseli", sčasoma sem razbrala, da so polni adrenalina, še vedno v nekakšnem šoku.

Verjamem, da je zdaj menda vsem popolnoma jasno, za kaj gre in da gre zares. Po prvem navalu pandemije kovida, spomladi leta 2020, smo bili prepričani, da ves svet zdaj ve, za kaj gre in da gre zares. In da ne bo nikoli več takšen, kot je bil: da bodo zavladale vrednote solidarnosti in skromnosti, da bomo začeli spoštovati naravo, da denar ne bo več sveta vladar in da bodo Kitajci dihali čist zrak. Nič od tega ni res, vse je samo še slabše.

Leta 2020 je gorela Avstralija, potem so goreli ameriški in že lani tudi kanadski in naši kraški gozdovi, pred dvema letoma so v poplavih umirali Nemci. Če spomnim le na nekatere velike ujme. Zdaj nam je narava tudi v Slovenijo, po poplavih v letih 2010, 2014 itd., poslala še eno opozorilo in še eno priložnost za učenje. Težko učenje za našo vladu, ki se mora odločiti, ali bo samo sanirala, pokrpala, zacelila rane, vzpostavila osnovni sistem zaščit ali bo ukrepala drastično, se lotila sistematičnih, dragih in dolgoročnih rešitev. Enostavno ne moremo verjeti, da bi se že čez nekaj let posledice ujme ponovile. A nocoj na svojo moč dežuje, pol Slovenije je spet pod rdečim alarmom ...

Samo pobožno lahko upamo, da bo po vseh teh opozorilih matere Narave res konec pohlepa ali zaslepljenosti neoliberaliz-

ma, pohlepa po neskončnih dobičkih. Toda ali bo res konec? Lani smo se Slovenci uprli nameram o legalizacijah zidanja na bregovih rek, jezer, potokov in preprečili sprejem zakonodaje, ki bi to omogočila – seveda v interesu gradbincev in ostalih lastnikov kapitala, ki ne more mirovati. Ves čas mora iskati nove poti in se plemeniti. Gradbinci si zdaj spet zelo želijo, da bi poenostavili in pohitrili postopke umeščanja objektov v prostor. Spet so večinsko zastopani v skupinah in svetih, ki naj bi koordinirali saniranje posledic ujme. Med njimi ni nobenega geografa – hidrologa, ki bi jim brez dodatnih študij takoj povedal, kje ni možnosti, da bi lahko gradili. Niti krajinskega arhitekta. Le kdo ve, zakaj?!

Ne zamerite mi, prosim, ker sem se smejala, ko sem brala, kar je Mitja Zupan, upokojeni gradbeni tehnik, povedal tdniku Mladina. Na kratko: že avstro-ogrska stroka iz leta 1902 je ugotovila, da je sotočje Savinje in Drete v Nazarjah poplavno problematično. Našli so enostavno rešitev: naredili so nasipe ob levem bregu Savinje in uredili dve razlivni polji. A v času socializma so na enem razlivnem polju zgradili tovarno Elcroj in prostor povsem pozidali, na drugem pa sta danes obrtna cona in območje tovarne BSH Hišni aparati. BSH, ena najuspešnejših tovarn v nemškem koncernu Bosch, je bila avgusta poplavljen in je med najbolj prizadetimi.

Bosch je nekdanje Gorenjevo podjetje za izdelavo malih gospodinskih aparatov (MGA) kupil leta 1993. A veste, zakaj je bilo tedaj Gorenje prodano? No, tu sem se na glas zasmejala: pred prevzemom je bilo v precej nezavidljivem položaju, saj ga je leta 1990 prizadela uničujoča vodna ujma ...

"Tam, kjer danes stoji BSH, enostavno ne bi smelo biti ničesar," pravi Zupan. Bilo bi res smešno, če ne bi bilo resnično.

■ Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com

Daniela Marković: Nastanek društva spodbuda za raziskovanje družinske zgodovine

Najmlajše slovensko kulturno društvo, SKD Prešeren v Lokvah, deluje od septembra leta 2020 in v prvem štiriletnem mandatu ga vodi rojakinja Daniela Marković. V pogovor je sprva nerada privolila, skromno namreč meni, da so tri leta prekratko obdobje, da bi lahko pokazali in dokazali dobro delovanje. A tega ni ravno malo: redno namreč poteka DPS, ki ga vodi učiteljica Darja Čubrić, sicer tesno povezana z dejavnostjo društva nasploh, sodelujejo pri organizaciji tamkajšnjih športnih dogodkov, skozi vse leto pa imajo tudi dobro obiskane likovne delavnice za otroke in odrasle. Vodja teh delavnic je podpredsednica društva, sicer njena hčerka Tihana Karlović, nasploh vsestransko dejavna na tem področju ne le v Lokvah, tudi širše v Gorskem kotarju, vodi pa tudi likovno skupino v KPD Bazovica. Prav reško društvo je s svojo dobro organizacijo predstavljalo zgled in na določen način tudi spodbudilo prve korake pri ustanovitvi SKD Prešeren.

Daniela Marković je slovenskega rodu, po materi Marjetici Korinšek, Ljubljanki. Pri babici Elizabeti, doma iz vasi Sele pri Slovenj Gradcu, je pogosto preživljala poletne počitnice, skupaj z drugimi sorodniki. Na te kraje ima še danes zelo lepe spomine in Slovenija ji je še kot otroku močno prirasla k srcu: "Tudi slovenščina mi je blizu, vse razumem, a govoriti ne znam, kot bi si želela," pravi in dodaja: "Tudi zato smo kot eno izmed prvih dejavnosti uvedli DPS, ki ga z veseljem obiskujem tudi sama. Skupaj z učiteljico Darjo Čubrić obeležujemo kulturni praznik in pripravljamo nekatere druge dogodke, povezane s Slovenijo, največ v času božiča, ko poleg oživljanja slovenskih običajev predvsem za otroke obiščemo tudi ostarele rojake in jih razveselimo z drobnimi darili."

V društvu posebno pozornost namenjajo najmlajšim, štirje osnovnošolci so se letos prvič udeležili Poletne šole slovenskega jezika na Platku v organizaciji ZSDH in se vrnili navdušeni in polni pohval. Ob koncu poletja je v društvu Prešeren sledil še Otroški teden, sprva načrtovan junija, a zaradi usklajevanja terminov preložen na zadnji teden v avgustu, s pestrim programom, ki je razveselil tako otroke kot starše: od učenja slovenščine in branja otroške literature ter likovne delavnice do pridobivanja različnih telesnih spretnosti in osnovnih veščin za športno plezanje, pa tudi spoznavanja zdravilnih rastlin. To je tudi njen dolgoletni in najljubši konjiček, del svojega ljubiteljskega znanja je uspešno prenesla tudi zainteresiranim na delavnici, organizirani na lanskem letnem srečanju slovenskih društev v Gozdnem parku Golubinjak.

Daniela Marković se je po diplomi na smeri za oblikovanje zagrebške fakultete za gozdarstvo in lesno tehnologijo zaposlila v bližnjih Delnicah in v lesnopredelovalni industriji, podjetju DIP (*Drvnoindustrijsko poduzeće*) opravila večino delovnega staža. Zadnja leta sodeluje v projektih Občine Lokve, trenutno je zaposlena v projektu Zaželi, od leta 2017 pa kot mentorica-asistentka dela tudi v društvu Vida z Reke, ki se ukvarja s preventivno

dejavnostjo in pomočjo odvisnikom pri rehabilitaciji. To društvo ima v Lokvah stanovanjsko skupnost, ki je namenjena zdravljnim odvisnikom/cam kot podpora pri njihovem ponovnem vključevanju v družbo.

Vezi s Slovenijo, jezikom in kulturo krepi predvsem v društvu in v okviru družine: sin Domagoj je po odhodu na študij arhitekture ostal v Ljubljani, na tamkajšnji univerzi je študij farmacije končala mlajšaa hčerka Ivana, ki se je vrnila v Gorski kotar, medtem ko se je starejša, Tihana, odločila za izobraževanje na reški akademiji za uporabne umetnosti in teološki fakulteti, a je po svoji dejavni vključitvi v KPD Bazovica verjetno najzaslužnejša za vzpostavitev tesnejših stikov svoje matere Daniele Marković z rojaki v Lokvah in ustanovitev društva.

In načrti? "Želja je, da bi se naše društvo številčno okrepilo in razširilo dejavnost. Lokve so manjše naselje, prebivalci se večinoma med seboj poznamo, mnogi imajo tudi slovenske korenine, tja do tretjega in četrtega kolena ali še dlje. Moram reči, da je nastanek društva pritegnil tudi članstvo iz okoliških krajev, kot so Delnice, Mrkopalj in Lič ter marsikoga spodbudil k raziskovanju družinske zgodovine, od kod in kdaj so predniki prišli v te kraje. Vse kaže, da se bomo zaradi velikega zanimanja ljudi tega v prihodnje lotili natančneje, za začetek pregledali podatke v matičnih knjigah in župnijskih zapisih, tudi v bližnjih slovenskih krajih, ter vse zabeležili. Gotovo bomo pridobili zanimivo gradivo in ga, upam, morda tudi objavili," je ob koncu pogovora še poudarila Daniela Marković. ■ Marjana Mirković

Daniela Marković,
foto: Marjana Mirković

